

Korkeakoulujen sopimuskauden 2025–2028 välitarkastelut sekä muuta ajankohtaista korkeakoulujen ohjauksesta ja rahoituksesta

Sopimuskauden 2025–2028 välitarkastelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa osana korkeakoulujen ohjausta sopimuskauden 2025–2028 välitarkastelut 1.10-27.11.2026. Välitarkastelu toteutetaan rakenteellisesti vastaavalla tavalla kuin varsinaiset sopimusneuvottelut. Välitarkastelut toteutetaan ministeriön edustajien ja korkeakoulun johdon välillä läsnätilaisuutena opetus- ja kulttuuriministeriössä. Välitarkastelut pidetään lähtökohtaisesti korkeakoulukohtaisina, mutta korkeakoulujen halutessa välitarkastelu voidaan pitää korkeakoulukohtaisen sijaan myös konsernikohtaisena.

Ministeriö on korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision valmistelun aikana osallistanut laajasti korkeakoulujen opiskelijoita, henkilökuntaa ja keskeisiä sidosryhmiä. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö osallistuu vuosittain käytäviin työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimiin aluekehittämisen keskusteluihin. Näiden kautta on kertynyt lisää ymmärrystä korkeakoulukentän toimintaympäristön muutoksista ja kehittämistarpeista.

Vuodenvaihteessa 2024 tapahtuneen sopimusten allekirjoittamisen jälkeen on käynnistynyt monia lähivuosien kehittämistarpeita viitoittavia toimia. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040 on valmisteilla. Lisäksi käynnissä on lukuisia toimenpiteitä koulutus- ja osaamistason nostamiseksi, tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaikuttavuuden vahvistamiseksi ja kansainvälistymisen edistämiseksi.

Välitarkastelussa keskiössä on sovittujen tavoitteiden toteutumisen seurannan ohella vuoropuhelua korkeakoulujen ja ministeriön välillä. Välitarkastelun tavoitteena on tukea korkeakoulun johtoa strategisessa kehittämisessä, varmistaa korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden suunnassa eteneminen sekä selkeyttää ministeriön näkymää korkeakoulun ja sen toimialueen erityishaasteista ja kehityssuunnasta.

Välitarkastelussa huomion kohteena on sovittujen korkeakoulun strategisten tavoitteiden ohella korkeakoulujen yhteisten tavoitteiden edistyminen (tuloksellisuus, laatu) sekä näistä, toimintaympäristön muutoksista tai korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiosta seuraava kehittämistarpeiden uudelleen arviointi. Välitarkasteluissa halutaan saada myös lisätietoa strategiarahoituksen vaikuttavuudesta sekä osaajapulaan vastaamisesta (ml. LUMA(TE)-strategian ja -toimenpidesuunnitelman edistämisestä).

Valtionhallinnon menettelytapoja ja raportointia ollaan keventämässä mm. ministeriöiden virastoille annettavien tilinpäätöskannanottojen osalta. Tämä huomioon ottaen korkeakoulujen toiminnan tuloksellisuuden tarkastelussa pääpaino on välitarkastelussa annettavassa suullisessa palautteessa. Korkeakoululle annetaan lisäksi tiivis korkeakoulukohtainen kirjallinen palaute tammikuun 2027 aikana.

Korkeakoululle annettava tiivis kirjallinen palaute sisältää välitarkastelussa esillä olleet ministeriön yleiset huomiot korkeakoulun sovittujen tavoitteiden ja kehittämistoimien edistymisestä sekä korkeakoululta mahdollisesti edellytettävät jatkotoimenpiteet sopimustavoitteiden toteutumisen, toimintaympäristön muutosten tai korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision tavoitteiden edistämisen perusteella. Korkeakoulukohtaiseen palautteeseen liitetään välitarkastelujen valmisteluissa hyödynnettävät korkeakoulukohtaiset asemointi-indikaattoritiedot ([yliopistot](#), [ammattikorkeakoulut](#)). Koko korkeakoulusektoria koskevat keskeiset huomiot ovat esillä korkeakoulujen ja tiedelaitosten johdon seminaarissa loppuvuodesta 2026.

Asialista kaikissa välitarkasteluissa on yhdenmukainen. Korkeakoulukohtaisissa keskusteluissa sisältö rakentuu korkeakoulun raportoinnissa tekemien nostojen ja ministeriön keskeisten huomioiden perusteella.

Sopimuskauden 2025–2028 välitarkastelun asialista:

1. Opetus- ja kulttuuriministeriön avaus

2. Korkeakoulun strategian implementointi ja tavoitteellisuus taloudellisessa toiminnassa

2.1 Korkeakoulun strategian toimeenpanon keskeiset onnistumiset ja haasteet

Keskustelu

- Korkeakoulun nostot strategiansa toteuttamisesta
  - kolme merkittävintä onnistumista ja
  - kolme keskeisintä haastetta sekä
  - strategiarahoitusta saaneiden kehittämiskohteiden vaikuttavuus.
- OKM:n palaute kaudelle 2025–2028 sovittujen tavoitteiden ja keskeisten kehittämistoimien edistymisestä

2.2 Korkeakoulun talousnäkymät

Keskustelu

- Korkeakoulun toiminnan hyvän tuloksellisuuden ylläpitäminen
- Varainhankinta ja muu täydentävä rahoitus
- Yhteistyöjärjestelyt

2.3 Syventävä keskustelu korkeakoulun pidemmän aikavälin kehittämisestä toimintaympäristön muutosten ja korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision tavoitteiden perusteella

3. Muut asiat ja välitarkastelun päättäminen

Ehdotus sopimuskauden 2025–2028 välitarkasteluajankohdasta:

Pvm.	Aika, kokoustila	Korkeakoulu
Vko 40		
to 1.10	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Taideyliopisto
pe 2.10	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Diakonia-ammattikorkeakoulu
Vko 41		
ma 5.10	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Svenska handelshögskolan
ti 6.10	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Vaasan yliopisto
ti 6.10	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Vaasan ammattikorkeakoulu
ke 7.10	klo 12.00–13.30, K 209 Labor	Humanistinen ammattikorkeakoulu
Vko 43		
ma 19.10	klo 10.00–11.30, K 206 Potentia	Satakunnan ammattikorkeakoulu
ti 20.10	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Kajaanin ammattikorkeakoulu
ti 20.10	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Itä-Suomen yliopisto
ke 21.10	klo 12.00–13.30, K 206 Potentia	Karelia-ammattikorkeakoulu
Vko 44		
ti 27.10	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Helsingin yliopisto
ke 28.10	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Aalto-yliopisto
to 29.10	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Centria-ammattikorkeakoulu
pe 30.10	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Lapin yliopisto
pe 30.10	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Lapin ammattikorkeakoulu
Vko 45		
ti 3.11	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Jyväskylän yliopisto
ke 4.11	klo 14.30–16.00, K 209 Labor	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
to 5.11	klo 12.00–13.30, K 209 Labor	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
pe 6.11	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto
pe 6.11	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Lab-ammattikorkeakoulu
Vko 46		
ti 10.11	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Seinäjoen ammattikorkeakoulu
ke 11.11	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Hämeen ammattikorkeakoulu
pe 13.11	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Tampereen yliopisto
pe 13.11	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Tampereen ammattikorkeakoulu
Vko 47		
ti 17.11	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Åbo Akademi
ke 18.11	klo 14.00–15.30, K 214 Labor	Yrkeshögskolan Novia
to 19.11	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Turun yliopisto
to 19.11	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Turun ammattikorkeakoulu
pe 20.11	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Savonia-ammattikorkeakoulu
pe 20.11	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Yrkeshögskolan Arcada
Vko 48		
ma 23.11	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Oulun yliopisto
ke 25.11	klo 12.00–13.30, K 214 Seminarium	Oulun ammattikorkeakoulu
to 26.11	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Metropolia ammattikorkeakoulu
pe 27.11	klo 10.00–11.30, K 214 Seminarium	Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
pe 27.11	klo 14.00–15.30, K 214 Seminarium	Laurea-ammattikorkeakoulu

Kaikki välitarkastelut pidetään opetus- ja kulttuuriministeriössä, Meritullinkatu 10, 2 kerros.

Rahoituspäätökset vuodelle 2026 ja seuraavien vuosien talousnäkymät

Opetus- ja kulttuuriministeriö tekee korkeakoulujen sopimuskauden välivuosien rahoituspäätökset voimassa olevien rahoitussäädösten ja kauden 2025–2028 sopimuksen pohjalta. Välivuosina ei tehdä erillistä sopimusta, ellei tähän ole erityistä tarvetta. Rahoituksen pohjalaskelma päivitetään uusimmilla tilastotiedoilla ja rahoitus kirjataan tarvittavin erittelyin ministeriössä vuodenvaihteessa tehtävään rahoituspäätökseen. Korkeakouluille toimitetaan lisäksi yksityiskohtaisempi erittely perusrahoituksen muodostumisesta. Alustava tieto seuraavan vuoden rahoituksesta toimitetaan korkeakouluille vuosittain kesäkuussa rahoitusmalli-indikaattorien perustietojen valmistuttua ja tarvittaessa hallituksen annettua seuraavaa vuotta koskevan talousarvioesityksensä eduskunnalle alkusyksystä.

Korkeakoulujen strategiaa ja uudistumista tukevasta strategiarahoituksesta on yliopistoille kohdentamatta vuosilta 2025–2026 yhteensä noin 7,9 miljoonaa euroa ja ammattikorkeakouluille noin 8,4 miljoonaa euroa. Strategiarahoitus kohdennetaan muutamaaan keskeiseen kehittämistoimeen, jotka nousevat esille korkeakoulujen kanssa yhteistyössä valmistellusta korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision toimenpidesuunnitelmasta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision toimeenpanon valmistelu käynnistetään aikaisintaan keväällä 2026, jonka jälkeen opetus- ja kulttuuriministeriö tekee tarvittavat linjaukset strategiarahoituksen hausta.

Hallitus on sitoutunut tekemään toimenpiteitä, joilla korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Osana kasvutoimia on päätetty lisätä korkeakoulujen aloituspaikkoja sekä toteuttaa ilman korkeakoulupaikkaa jääneille toisen asteen koulutuksesta valmistuneille maksuton 30 opintopisteen opintoseteli avoimeen yliopistoon tai avoimeen ammattikorkeakouluun.

Hallituksen vuoden 2026 talousarvioehdotukseen sisältyy yhteensä 3,8 milj. euron pysyvä lisäys korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisäämiseen vuodesta 2026 alkaen. Lisäksi hallituksen vuoden 2026 täydentävään talousarvioehdotukseen sisältyy korkeakoulujen aloituspaikkoihin ja näihin liittyviin opintotukimenoihin noin 11 milj. euroa vuonna 2026 (vuosina 2026–2028 yhteensä noin 44 milj. euroa) ja avoimen korkeakoulutuksen opintoseteliin 18,6 milj. euroa vuonna 2026 (vuosina 2026–2028 yhteensä noin 56 milj. euroa). Viimeistään alkuvuodesta 2026 ministeriö ohjeistaa avoimen yliopiston ja avoimen ammattikorkeakoulun opintosetelin käyttöön ottamisesta ja korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämisestä.

Seuraavien vuosien talousnäkymien kannalta tärkeää on, että hallitus on sitoutunut voimassa olevan tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituslain mukaisesti siihen, että valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus nousee 1,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2030 mennessä. T&K-rahoituslain mukaisia lisärahoituksia ja kasvutoimien edellyttämiä toimia on jo sovittuna korkeakoulujen ja Suomen Akatemian seuraavien vuosien menokehyksiin.

Vuonna 2026 EU:n rahoittamien tutkimushankkeiden kansallista vastinrahoitusta kohdennetaan yliopistoille noin 31,9 miljoonaa euroa ja ammattikorkeakouluille noin 1,1 miljoonaa euroa ammattikorkeakouluille. Rahoituksella kannustetaan tutkimus- ja asiantuntijaorganisaatioita osallistumaan aiempaa laajemmin EU:n T&K-hankkeisiin. Yliopistojen tutkimuksen vahvistamiseen kohdistetaan 20 milj. euroa vuonna 2026 ja 39 milj. euroa vuodesta 2027 eteenpäin. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamiseen kohdistetaan 10 milj. euroa vuonna 2026 ja 15 milj. euroa vuodesta 2027 eteenpäin. Vuoden 2027 T&K-rahoituksen lisäämistä koskevat uudet ehdotukset ministeriö toimittaa valtiovarainministeriölle tammikuussa 2026 osana ministeriön JTS-ehdotusta. Vuosien 2028–2030 korotusten kohdentamisesta päätetään seuraavalla vaalikaudella.

Hyvinvointialueiden näkymät ja tarve kasvattaa puolustusmenoja tarkoittavat, että julkisen talouden tervehdyttämistä on jatkettava myös tulevilla vaalikausilla. EU:n uudistettujen finanssipoliittisten sääntöjen pohjalta tarvittavia muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön valmistellaan valtiovarainministeriössä. Uudistettujen säädösten (velkajarru) on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta. Kukin hallitus päättää keinot, miten velkajarrun mukaisiin velkasuhteen taittamisen ja alijäämän pienentämiseksi tavoitteisiin päästään. Parlamentaarinen työ ensi ja sitä seuraavan vaalikauden finanssipolitiikan tavoitteista on käynnissä ja tarkentuu vuoden 2026 aikana. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision jatkotoimenpiteissä on hyvä varautua siihen, että aiemmin päätettyjen sopeuttamistoimien lisäksi näitä voi jatkossakin kohdentua myös valtiontalousarvion merkittävään rahoituskokonaisuuteen, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan.

Korkeakoulujen toiminnan raportointi vuonna 2026

Korkeakoulua pyydetään toimittamaan ministeriölle 15.5.2026 mennessä tiivis raportti sopimuskauden 2025–2028 tavoitteiden ja korkeakoulun strategian toteuttamisen keskeisten toimenpiteiden etenemisestä (ml. sopimuksen seurantaindikaattorit) sekä muu strategian toimeenpanon seurannan ja arvioinnin kannalta tarkoituksenmukainen aineisto. Huomiota pyydetään kohdistamaan erityisesti strategiaperusteisen rahoituksen perusteena oleviin kehittämistoimiin. Korkeakoulu myös perustelee mahdolliset poikkeamat sovittujen tavoitteiden toteutumisessa tai toimenpiteiden ajoituksessa. Korkeakoulun tulee raportoinnissaan ottaa huomioon oman toimintansa vastuullisuus ja kestävyys. Pidemmän aikavälin tavoitteena vastuullisuudessa ja kestävyudessa on näkymä korkeakoulujen yhtenäisestä raportoinnista. Lisäksi korkeakouluja pyydetään raportoimaan osajapulaan vastaamisen yhteydessä kansallisen LUMA(TE)-strategian ja -toimenpidesuunnitelman edistämisen toimista, erityisesti liittyen tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen sekä aliedustettuihin ryhmiin.

Strategian toteuttamisen keskeisten toimenpiteiden käsittelyssä pyydetään nostamaan esille korkeakoulun vaikuttavuuden vahvistamisen kannalta kolme keskeisintä toimenpidettä, joissa on erityisesti onnistuttu ja vastaavasti kolme keskeisintä toimenpidettä, joiden osalta vaaditaan vielä lisäponnisteluja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa valtion T&K-rahoituslisäyksiä korkeakoulusektorilla. Rahoituksen tulee kohdistua T&K-rahoituslain tarkoittamalla tavalla T&K-toimintaan. Korkeakoulusektorin T&K-menojen tulisi T&K-rahoituslain vaikutusten toteutumisen varmistamiseksi kasvaa kokonaisuutena. Korkeakouluja pyydetään toimittamaan ministeriölle tiivis erillisraportti kahdesta valtion T&K-rahoituslain mukaisesta lisärahoituksen erästä (EU:n rahoittamien T&K –hankkeiden kansallinen vastinrahoitus sekä tutkimuksen/ tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen). Raportissa pyydetään kuvaamaan:

- millaisiin toimiin kansallista vastinrahoitusta on käytetty vuosina 2024–2025 ja minkälaisia suunnitelmia rahoituksen käytölle on vuodelle 2026.
- millaisia suunnitelmia korkeakoululla on tutkimuksen/tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamisen rahoitukselle vuodesta 2026 eteenpäin ottaen huomioon valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman linjaukset ml. EU-rahoituksen aiempaa aktiivisempi hyödyntäminen ja korkeakoulun kansainvälisen tutkimus- ja kehittämissyhteistyön vahvistaminen.

Erillisraportoinnin lisäksi yliopistot raportoivat tohtoripilotista sitä koskevien rahoituspäätösten mukaisesti. Alakohtaisten pilottien ja yliopistojen tulee pyydetysti raportoida myös kansallisen pilotin tutkimukselliselle arviointihankkeelle.

Korkeakoulujen raportit sopimuskauden 2025–2028 keskeisten kehittämistoimien edistymisestä ovat syksyn 2026 aikana julkisesti saatavilla opetus- ja kulttuuriministeriön [www-sivustolla](http://www.sivustolla).

Ministeriötä on ennakoivasti informoitava talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä, uudistussuunnitelmista tai muutosneuvotteluista, joilla on merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Lisäksi ministeriölle on keskinäisen yhteydenpidon varmistamiseksi ilmoitettava korkeakoulujen johdossa (hallituksen puheenjohtajat ja rehtorit) ja suunnittelu- ja talousjohdossa tapahtuneista muutoksista ja yhteystiedoista. Ammattikorkeakoulujen tulee lisäksi ilmoittaa omistuspohjansa suunnitelluista ja toteutuneista muutoksista.

Vipunen – tietopalvelussa on yksityiskohtaisen tilastoaineiston lisäksi vuosittain päivittyvät asemointi-indikaattorit. Tilastoaineistoa hyödynnetään tilinpäätösten rinnalla myös korkeakoulujen sopimustavoitteiden toteutumisen seurannassa sekä syksyn 2026 välitarkasteluissa. Korkeakouluja pyydetään toimittamaan tilinpäätösasiakirjansa opetus- ja kulttuuriministeriöön välittömästi niiden vahvistamisen jälkeen.

Korkeakoulut toimittavat opetus- ja kulttuuriministeriön edellyttämät tilastotiedot vuodelta 2025 joulukuussa 2025 annettavien erillisten ohjeiden mukaisesti. Korkeakoulujen taloushallinnon koodistolla pyritään varmistamaan korkeakoulujen taloutta kuvaavien tietojen vertailukelpoisuus ja yhtenevät toimintatavat korkeakoulujen tilinpäätöskäytäntöihin.

Erityistä huolellisuutta korkeakouluilta edellytetään valtionrahoituksen laskentakriteereissä käytettävien tilastotietojen oikeellisuuden varmistamisessa. Perusrahoituksen rahoituskriteerien taustalla olevat indikaattorit kootaan 8.6.2026 mennessä Extra-Vipusessa sijaitseviin rahoitusmalli-indikaattoreiden koontidokumentteihin. Kuittaukset ja mahdolliset korjaustarpeet tulee ilmoittaa opetusneuvos Jukka Haapamäelle (yliopistot) ja opetusneuvos Tomi Haloselle (ammattikorkeakoulut) 15.6.2026 mennessä.

Ministeriön edellyttämä, korkeakoulun toiminnan tuloksellisuuden tarkastelun ja välitarkastelun mahdollistava, aineisto toimitetaan KOTA –tietojärjestelmään.